

ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ З ЄС В УМОВАХ УСКЛАДНЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Заєць М.А., кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0495-7400>

Мельник К.С., викладач,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6946-8846>

Україна є одним із найбільших експортерів сільськогосподарської продукції у глобальному масштабі. Через те, що основний логістичний шлях продукту – Чорне море – через агресію функціонує з перебоями та небезпечний, міжнародні організації вважають, що ця ситуація може загострити продовольчу кризу в десятках країн, особливо в Африці та Азії, куди Україна надсилає гуманітарну допомогу [1]. Проблема стала не локальним логістичним викликом, а прецедентом глобального характеру.

Нещодавно країни які відносяться до ЄС, такі як Польща, Молдова, Румунія, перекрили пункти пропуску вантажівок, що ускладнило імпорт української продукції, а також відмовились пропускати транзитом вантажівки з України, що призвело до ще більшого ускладнення зовнішньої торгівлі України. Причиною такого рішення зі сторони країн-партнерів, стали масові мітинги та страйки фермерів, а також не конкурентна цінова політика українського виробництва. Виробництво української сільськогосподарської продукції було задешеве, містило багато пестицидів, що є порушенням якості продукції країн ЄС, тому продукція яку вирощують країни ЄС, почала витіснятися з обігу. Це призвело до того, що фермери країн ЄС, які існують на дотаціях, почали страйкування проти української продукції, для захисту своїх національних інтересів.

Для України, таке рішення призвело до великого політичного та економічного спалаху, бізнес почав шукати нові шляхи збуту товарів, а політична спільнота, була близька до розриву дипломатичних угод з країнами ЄС. Для того щоб налагодити нові шляхи збуту, потрібен деякий час, побудування нових домовленостей, а також не треба забувати про те що бізнес який залежав від експорту продукції, зараз перебуває у депресивному стані. Також треба зазначити, що держава теж недоотримає кошти з продажу та податків національних виробників.

Серед європейських країн Польща була країною з найбільшим експортом та імпортом за перші сім місяців цього року з 3,06 млрд доларів США та 3,81 млрд доларів США відповідно. За обсягом експорту Польща займає перше місце з 2017 року, а з 2022 року — і за обсягом імпорту (до того часу країна залишалася в трійці лідерів). Так, торік Україна продала до Польщі товарів на 6,81 млрд доларів, а купила — на 5,55 млрд доларів [2].

Виходом з конфліктної ситуації може бути налагодження взаємовигідної співпраці між країнами ЄС, а також надання додаткових субсидій з боку ЄС та МВФ, для компенсації збитків фермерів та логістичних компаній, а також налагодження супроводу вантажів Міністерством інфраструктури України і митницею, які прямують транзитом, а також порожніх вантажівок. А також, підвищити якість сільськогосподарської продукції українського виробництва яке йде на експорт, і дотримання стандарту якості продукції за правилами ЄС.

У нинішній ситуації побудова та оптимізація нових шляхів з мінімальними витратами та максимальною продуктивністю є актуальною проблемою. Національним виробникам варто шукати альтернативи в логістичному просторі, оскільки недосконала логістична діяльність може призвести до того, що підприємства будуть змушені закриватися через відсутність можливостей для поповнення запасів матеріальних ресурсів. Тому зараз компанії впроваджують принцип максимальної економії фрахту. Систематизація перевезень вантажів або товарів здійснюється відповідно до поточної ситуації в країні. Шляхи збуту прокладаються таким чином, щоб охопити якомога більшу територію одночасно.

Спираючись на вищевикладений матеріал, можна стверджувати, що потрібні зміни у виробництві продукції на експорт. Європейський ринок не потребує товару з низькою якістю та задешевий, і відкидає його, для захисту своїх виробників. Подальша інтеграція України до внутрішніх ринків ЄС та активізація торговельно-економічного співробітництва повинна супроводжуватись диверсифікацією структури експорту, поглибленням внутрішньогалузевої торгівлі товарами з високим ступенем обробки, налагодженням нових ланцюгів доданої вартості у високотехнологічних, наукоємних та інноваційних галузях.

Таким чином, зовнішня торгівля України з ЄС в умовах ускладнення транспортних перевезень, може відновлюватись шляхом налагодження міжнародних економічних і торговельних зв'язків і

каналів збуту, ефективно розвиватися та функціонувати. Взаємодія України з країнами ЄС, повинна здійснюватися шляхом встановлення дипломатичних відносин, укладання угод про співробітництво на основі взаємовигоди, дотримання добросовісної конкуренції, дотримання стандартів якості національного виробництва.

Література:

1. Кісіль Р. Як війна в Україні змінює світову логістику. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/24/688538/> (дата звернення: 17.02.2024).

2. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/zvit_pro_vykonannya_ugody_pro_a_sociaciyu_za_2022_rik.pdf (дата звернення: 17.02.2024).

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВАЇ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Заїка О.О., аспірант*,

ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього НАН України», м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6306-3936>

Протягом 2019-2022 рр. географія та структура зовнішньої торгівлі України зазнала істотних змін. Основними чинниками цих змін стали Covid-19 та війна проти росії.

Протягом 2019-2022 рр. близько третини товарообігу України припадало на дві товарні групи: V. Мінеральні продукти та II. Продукти рослинного походження. Товарна структура експорту та імпорту України є відображенням структури її економіки та рівня конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Вона практично не змінилася протягом останніх 4 років: частка товарних груп коливалася в межах ± 1 %, лише частка товарної групи XVI. Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення звуку, прилади для записування або відтворення зображення і звуку по телебаченню та частини і прилади до них зменшилася з 16,09 % до 12,47 %.

---

* Науковий керівник – Прутула Х.М., д.е.н., с.н.с.